

СТОСОВНО ПРОВАДЖЕННЯ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Насправді війна Росії проти України триває вже вісім років — від 2014-го, коли війська РФ захопили Крим і частину територій Донецької та Луганської областей. Однак лише відкрите вторгнення і бомбардування українських аеропортів, які відбулись зранку 24 лютого 2022 року, стали поштовхом до кардинальних змін у свідомості нашої влади і нашого народу, спонукали до чітких рішень і дій. За таких умов продовження співпраці з окупантами у будь-яких формах є неприйнятним. Усі зв'язки мають бути розірвані.

Кількість обірваних і скалічених життів українців, зруйнованих об'єктів інфраструктури, культурної та історичної спадщини зростають щогодини. Це унеможливає існування науки та мистецтва «поза політикою»: усе, що можна назвати «плідною та взаємовигідною співпрацею», від 24 лютого втратило право на існування.

Тому Президія НАН України ухвалила низку рішень, спрямованих на повне припинення будь-яких контактів із представниками окупантів, зокрема у видавничій справі.

Так, розпорядження Президії НАН України № 145 від 07.03.2022 «Про припинення співпраці з ученими Російської Федерації у видавничій сфері» чітко визначає, що «усім науковим установам і науковцям НАН України необхідно негайно:

1) вивести зі складу редакційних колегій усіх вітчизняних наукових періодичних видань НАН України науковців, афілійованих з Російською Федерацією (далі — РФ), а також припинити залучення їх до рецензування матеріалів, наданих до вітчизняних видань;

2) усім вітчизняним науковцям вийти зі складу редакційних колегій наукових періодичних видань РФ, а також припинити рецензування матеріалів, наданих до цих видань;

3) повністю припинити публікацію статей авторів, афілійованих з РФ, у наукових періодичних виданнях НАН України (це стосується і матеріалів, наданих до 24.02.2022);

4) повністю припинити співавторство та рецензування будь-яких видів наукових публікацій, афілійованих з РФ (монографії, збірники наукових праць, енциклопедичні й довідкові видання, доповіді й тези конференцій тощо);

5) не передавати жодних матеріалів до будь-яких агрегаторів наукової інформації РФ, зокрема до Російського індексу наукового цитування (РІНЦ)».

Це розпорядження оприлюднено на вебресурсах НАН України (<https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=8762>) і ВД «Академперіодика» НАН України (<https://akademperiodyka.org.ua/uk/news>).

Також Науково-видавнича рада (НВР) НАН України оприлюднила роз'яснення стосовно позиції НАН України та НВР НАН України щодо видавничої діяльності в умовах воєнного стану, де зазначено, що обмеження, передбачені у цитованому розпорядженні Президії НАН України, поширюються і на співпрацю з науковцями та установами, афілійованими з Республікою Білорусь, до закінчення війни в Україні (<https://www.nas.gov.ua/publications/news/Pages/contents.aspx?ffn1=ID&ffl1=Eq&ffv1=515>).

Ми розіслали це розпорядження на електронні адреси редакцій і головних редакторів періодичних видань НАН України, видавничих підрозділів, учених секретарів, керівників установ НАН України. Звісно, не всі зараз мають змогу отримати електронний лист чи відповісти на нього, але ця розсилка підтвердила, що наші науковці, зокрема ті, що залучені до видавничої справи, працюють і радо сприйняли такий крок. Кілька видань повідомили, що припинили будь-яку співпрацю з окупантами ще 2014 року, багато інших відповіли, що не залучають росіян до роботи у редакційних колегіях, але готові припинити співпрацю повністю, так само, як і з афілійованими у РБ науковцями й установами. Деякі журнали НАН України вже подали на затвердження до відповідних бюро відділень зміни до складів редакційних колегій.

Нагадуємо: для журналів і збірників, співзасновником яких є НАН України як юридична особа, головного редактора затверджує Президія НАН України, а склад редакційної колегії — бюро відповідного відділення НАН України. Періодичні видання установ НАН України можуть здійснити всі необхідні зміни за рішенням редакційної колегії та вченої ради установи.

На жаль, організувати в умовах війни своєчасний друк і доставку періодичних видань неможливо. Але ВД «Академперіодика» продовжуватиме роботу за іншими напрямками діяльності Програми підтримки журналів НАН України: виготовлення оригінал-макетів журналів, забезпечення отримання й реєстрації цифрових ідентифікаторів об'єктів доі для цих журналів і вміщених у них статей. Передплатне агентство «Укрінформнаука» підтвердило можливість отримання доі для наукової видавничої продукції Академії та продовження роботи в звичайному режимі.

Отже, усі наукові періодичні видання, випуск яких здійснюється за Програмою підтримки журналів НАН України, будуть опубліковані відповідно до графіків виходу в електронному вигляді. Виготовлення паперових версій буде здійснено ВД «Академперіодика» НАН України після нашої перемоги.

Тож тримаймося і продовжуємо працювати! Заради нашого майбутнього, для розбудови нашої держави, для поступу нашої науки.

Слава Україні!

*Юлія ДІДЕНКО,
канд. геол. наук, учений секретар
Науково-видавничої ради НАН України
Зоя БОЛКОТУН,
в. о. ученого секретаря ВД «Академперіодика» НАН України*